

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 45

ΤΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Β'. Τὰ ἄλλα βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης. [2]

Δὲν εἶνε ὁμοῦ μόνον τὰ Εὐαγγέλια, διὰ τὰ ἰδιόζοντα χαρακτηριστικὰ τῶν ὁποίων καλεῖται ἡ ἀπιστία νὰ δώσῃ ἱκανοποιητικὴν ἐξηγήσιν. Εἰς τὸν κανόνα τῆς Κ. Διαθήκης περιλαμβάνονται καὶ ἄλλα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐπ' ἴσης δέον νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ ἐξηγηθοῦν οὕτως ἢ ἄλλως. Ἡ χριστιανικὴ περὶ τῆς προελεύσεως τῶν ἀποψις εἶνε φυσικωτάτη καὶ ἀπολύτως ἐπαρκῆς ἢ ἐξηγήσις τοῦ περιεχομένου των, ἐνῶ αἱ ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς ἀπιστίας προκύπτουσαι δυσχέρειαι μᾶς εἰσάγουσιν εἰς ἀδιέξοδον λαβύρινθον. Ἐξετάζοντες δὲ τὰ βιβλία ταῦτα δὲν ὀφείλομεν νὰ περιορίζωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς μόνον τὰς εἰδικὰς ιδιότητας τοῦ ὕφους καὶ τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον πραγματεύονται· διότι ὅ,τι κυρίως προκαλεῖ τὴν κατὰ πληξιν εἶνε ἡ εἰλικρίνεια, ἡ ἀπλότης καὶ ἡ ἠθικὴ των ἀξία. Εἶνε λοιπὸν δυνατὸν ὅλα αὐτὰ τὰ τοιαῦτα βιβλία νὰ ἦνε προϊόντα ἐπιδεδεξίων τινῶν παραποιητῶν ἢ ἠπατημένων ἐνθουσιαστικῶν; Διὰ νὰ παραδεχθῆ τις τοιαύτην ἐκδοχὴν, πρέπει νὰ ἔχη τὸσον μεγάλην δόσιν ἐπιπολαιότητος, ὅσην πάντως δὲν ἔχουν οἱ πιστεύοντες εἰς τὴν θεϊαν αὐτῶν ιδιότητα καὶ προέλευσιν.

Ἄλλ' ἢ δυσκολία τῆς προσπαθείας τοῦ ἀπίστου σκεπτικισμοῦ θὰ γείνη περισσότερον ἔκδηλος, ὅταν ἀρχίσωμεν νὰ σπουδάζωμεν τὰ βιβλία ταῦτα τῆς Κ. Διαθήκης μὲ ἤρεμον, ἀπαθῆ καὶ συγκριτικὴν κριτικὴν. Ἐνώπιόν μας δῆλα δὴ ἔχομεν εἴκοσι καὶ τρία βιβλία διαφόρου ἐκτάσεως, ὅλα δὲ αὐτὰ πραγματεύονται λίαν δυσπραγμάτευτον ἀντικείμενον, ἥτοι μίαν νέαν θρησκείαν, βασιζομένην ἐπὶ τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων Σωτῆρός τινος, ὅστις ποτὲ εἶχε σταυρωθῆ καὶ ἀναστῆ ἐκ νεκρῶν. Ἀλλὰ τοῦτο ἀπετέλει θέμα, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε προηγουμένως ἐσκέφθη ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Ὅλα αὐτὰ τὰ βιβλία προϋποθέτουσιν τὸσον παράδοξα γεγονότα, ὥστε οὐδὲ τὰ μᾶλλον ἐπιμελῆ καὶ αὐστηρὰ προφυλακτικὰ μέτρα θὰ ἦσαν ἱκανὰ

νὰ ἐξασφαλίσουν ἐπαρκῆ ἀμοιβαίαν προσυνηννόσιν τῶν συγγραφέων των, ἐὰν δὲν εἶχον συμβῆ πράγματι, καθ' οἷον τρόπον καὶ ἀναφέρονται καὶ περιγράφονται. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου, ὅλα αὐτὰ τὰ βιβλία ἐνεφανίσθησαν κατὰ καιροὺς διαφόρους καὶ εἶχον γραφῆ ὑπὸ συγγραφέων διαφόρων καὶ διὰ διαφόρους Ἐκκλησίας εἶχον προορισθῆ. Παρ' ὅλας ὁμοῦ ταύτας τὰς δυσκολίας τοῦ θέματος καὶ τῶν διαφόρων ἐπόψεων τοῦ περιεχομένου των τὰ βιβλία αὐτὰ τὸσον συμφωνοῦν μεταξύ των, ὥστε οὐ μόνον συναπετέλεσαν ὅλα ὁμοῦ ἐνιαῖον τόμον καὶ ἐπιστεύθησαν ὡς θεόπνευστα, ἀλλὰ καὶ ὑπέστησαν παντοειδῆ βάσανον καὶ δοκιμασίαν καιῶν καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν ἐχθρῶν των, τῶν τελευταίων ἰδίως, οἱ ὁποῖοι κυριολεκτικῶς ἠγωνίσθησαν—καὶ ἀγωνίζονται—νὰ ἀνεύρουν εἰς αὐτὰ κάποιαν ἀντίφασιν, ἱκανὴν ὅπως δήποτε νὰ κλονήσῃ τὴν ἀξιοπιστίαν των.

Ἐπὶ πλέον δέον νὰ παρατηρηθῆ, ὅτι μεταξὺ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ περιεχομένων ἐπιστολῶν ὑπάρχει μία ἰδιάζουσα σχέση, ὁποία δὲν πρέπει νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχήν μας. Ὅμοιοῦστος δὲ ὑπάρχει καταπληκτικὸς πλοῦτος μὴ προσεκαμμένων συμπτώσεων μεταξὺ αὐτῶν καὶ δὴ εἰς πλείστας λεπτομερείας, τὸσον, ὥστε καὶ μόνον τὰ περὶ τοῦ ἀπ. Παύλου ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῶν Πράξεων ἱστορούμενα νὰ εἶνε ἀρκετὰ διὰ νὰ μείνη ἀκλόνητος ἡ θέσις τῆς Κ. Διαθήκης ἀπέναντι τῆς ἀρνητικῆς κριτικῆς. Ἄλλ' ἀκριβῶς ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος ἐγκτεται εἰς τοῦτο, ὅτι ὅλη ἡ Κ. Διαθήκη, μάλιστα δὲ αἱ τέσσαρες μεγάλαι ἐπιστολαὶ τοῦ ἀπ. Παύλου (Ρωμ., Α' καὶ Β' Κορ. καὶ Γαλ.), τὰς ὁποίας δέχεται γνησίας καὶ αὐτὴ ἡ ἄκρα ἀρνητικὴ κριτικὴ, ἐγγυῶνται ἀναντιρρήτως τὴν ἀναμφισβήτητον ἀλήθειαν τοῦ ὑπερφυσικοῦ ἐν γένει καί, μερικώτερον, τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐξ ἄλλου δ' εἶνε ἀπολύτως σαφές, ὅτι, ἐὰν ἡ σύγχρονος ἀπιστία κατώρθου ὅπως δήποτε νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ὁλος αὐτὸς ὁ περίπλοκος συνδυασμὸς τῶν τῶν ἀλληλοὑποστηριζομένων συμπτῶσεων καὶ συμφωνιῶν τῶν βιβλίων τούτων εἶνε, ἀπλούστατα, ἀπο-

τέλεσμα ἀγρίου φανατισμοῦ καὶ ἐγκληματικῆς ἀπάτης, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ εἴχομεν ἐνώπιόν μας ἐν τοιοῦτον ψυχολογικὸν θαῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ ὑπερῆκόντιζε πᾶν ὅ,τι θαυμαστὸν εὐρίσκομεν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἀπὸ ἐπόψεως παραβάσεως τῶν φυσικῶν νόμων.

'Αλλ' ἔτι περισσότερο προκαλεῖ τὴν προσοχήν μας ἡ μεταξὺ πάντων τῶν διαφόρων βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης ὑπάρχουσα καταπληκτικὴ σύμπτωσης. Γνωρίζομεν τόσον πολὺ καὶ τόσον στενωῶς τὴν Κ. Διαθήκην, ὥστε δὲν προσέχομεν εἰς τὴν ἀπὸ παραδόσεως σύνθεσιν τῶν βιβλίων τούτων εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τομίδιον. Τὸ γεγονὸς ὁμῶς τοῦτο κρύπτει ἀπὸ τοῦς ὀφθαλμοῦς μεγίστου μέρους τῶν ἀναγνωστῶν τῶν τὸ πραγματικὸν θαῦμα τῆς πλήρους αὐτῶν συμπτώσεως καὶ συμφωνίας ὡς πρὸς τὸν ἐκτάκτως ἀσυνήθη, ἀπὸ τινος δ' ἐπόψεως καὶ ἀντιφατικὸν κύκλον γεγονότων, ἐξ ὅσων ποτὲ ὁ κόσμος ἐγνώρισε. Διὰ καμμίαν ἄλλην ἱστορίαν δὲν ἦτο τόσον εὐκολος, καὶ δὴ καὶ τόσον ἀναπόφευκτος ἡ ἀμοιβαία παρεπιθήσις τῶν διαφόρων συγγραφέων, ὅσον εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. 'Εν τούτοις, χωρὶς νὰ παραγνωρίζωμεν τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ὀξύνειαν τῶν συγχρόνων κριτικῶν, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὡς ἀναντίρρητον τὸ γεγονὸς, ὅτι αἱ ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀντιλήψεις καὶ παραστάσεις, ἡ σειρά μεγάλων γεγονότων, τὰ ἐκ τοῦ μυστηριώδους θανάτου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως προκύπτοντα θρησκευτικὰ καὶ ἠθικὰ ἐξαγόμενα, πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν εἰς ὅλα τὰ βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης ἓν ἁρμονικὸν σύνολον. Τὸ νὰ παραδεχθῆ δέ τις ὅτι τοιαύτη ἐνότης ἠδύνατο νὰ προκύψῃ ὅλως τυχαίως, ὡς ἀποτέλεσμα αὐταπάτης ἅμα καὶ φανατισμοῦ καὶ ἐξαπατήσεως, θὰ ἦτο τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀπιθιανότητος. Ἡ τόσον ὑπὸ τῆς ἀπιστίας τονιζομένη ἀπιθιανότης τῶν χριστιανικῶν θαυμάτων εἶνε μηδὲν ἐνώπιον τῆς ἀπιθιανότητος τοιοῦτου θαύματος τῆς ἀπιστίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Λουκ. 8,41--56.

Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰαείρου εἶχε πράγματι ἀποθάνει. Καὶ δικαίως «πάντες ἔκλειον καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν». 'Αλλ' ὁ Κύριος, λέγων πρὸς τοὺς ἀπαρηγορητοὺς γονεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς «κλαίοντας», ὅτι «οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει», ἔλεγε τοῦτο, ὅχι διότι διημφεσβήθει τὸ γεγονὸς τοῦ θανάτου, ἀλλὰ διότι, κύριος ὢν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ὑπεράνω τῶν φυσικῶν νόμων, ἐπὶ στηρίξει τῶν ὑπερφυσικῶν αὐτοῦ νόμων καὶ ἐνεργειῶν διὰ μέσου ἀκριβῶς τῶν φυσικῶν νόμων καὶ φαινο-

μένων. Οὐχὶ ἅπαξ ἢ δις ἐδίδαξεν ὁ Κύριος, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι μορφή ὑπνου, τοῦ ὁποῦ ἡ ἐξέγερσις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἀνάστασιν, καὶ ὅτι ὁ λεγόμενος θάνατος δὲν εἶναι ἐπομένως παρὰ μία ἀναχώρησις προσωρινῆ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, ὅπως πάλιν ἡ ἀνάστασις τοῦ νεκροῦ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἐπιστροφή τῆς ψυχῆς αὐτοῦ εἰς τὸ ἀπονεκρωθὲν ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῆς σῶμα. Ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείρου εἶναι ἐμπειρικὴ βεβαίωσις τῆς δυσπέπτου ἐξ ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας Εὐαγγελικῆς ταύτης ἀληθείας. Ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ παρουσιάζει πλείστας ὄσας ἀφορμὰς, πρὸ πάντων εἰς εὐαισθητοῦς καρδίας, ὥστε νὰ διέσχηται ὁ ἄνθρωπος ἐν πικρίᾳ καὶ ὀδύνῃ πολλάκις τὸ πέλαγος αὐτῆς. Καὶ ἀναμφισβητήτως, δὲν θὰ ὑπάρξῃ δῆγμα δεινότερον κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης εὐεξίας καὶ εὐτυχίας ὅσον τὸ δῆγμα τοῦ θανάτου. 'Αλλὰ δὲν εἶναι καὶ μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐπίσης ἀφορμὰς χαρᾶς, καὶ ἡ πρωτίστη πασῶν, τοῦ κόσμου τούτου, τὸ νὰ εἴμεθα καλῶς πληροφρονημένοι καὶ βέβαιοι, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐξαφανίσῃ τὰ ἴχνη τοῦ θανάτου, ἰδιαιτάτα δὲ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, ὅτι ἔχομεν Κύριον, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ θάνατος ὑπακούει;

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι καὶ ἡ «αἰμορροοῦσα» καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος Ἰαείρος προσφεύγουσι πρὸς τὸν Σωτῆρα, ἀφοῦ ἀπηλιπίσθησαν ἤδη ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα μέσα καὶ τὴν ἀνθρωπίνην βοήθειαν. Ἀσυναίσθητως καὶ ἀπροβουλεύτως ἔγειαν, ἐν τινι μέτρῳ, οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι οἱ μονόπλευροὶ Τύποι ὡς πρὸς τὸ ὅτι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τότε ἐνθυμούμεθα τὴν θεῖαν Ἀντίληψιν, ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν ἀκροτάτην ἀνάγκην, καὶ ὅταν ἀποθανῶμεν ἐμπρόκτως, πόσον ὁ ἄνθρωπος εἰς πλείστας περιπτώσεις δεικνύει, ὅτι εἶναι ἐν πλάσμα ἀδύνατον, χηρῶν ἐν παντὶ καὶ πάντοτε τῆς Ἀνωθεν βοήθειας. Εἶναι ἄξια παρατηρήσεως ἡ προσφυγὴ αὕτη τῶν ἀπηλιπισμένων πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ἄξια μιμήσεως διὰ τὸν χριστιανὸν τότε μόνον, ὅταν δὲν γίνεται μόνον ἐν ὄρα ἀνάγκη, ἀλλὰ κυρίως, ὅταν τοιαύτη ἔκτακτος ἀνάγκη δὲν εἶναι ἡ ὄψοῦσα πρὸς ἐκζητήσιν τοῦ θείου ἐλέους. Δύναται δὲ νὰ θεωρητῆ βέβαιον ὅτι καὶ ἡ αἰμορροοῦσα καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος δὲν ἦσαν ἄνθρωποι ὀψίμου καὶ καιροσκοπικῆς θρησκευτικότητος, ἀλλ' ἄνθρωποι εὐσεβεῖς, ἐκδηλώσαντες κατὰ τὸν μᾶλλον ζωηρὸν τρόπον τὴν θρησκευτικότητα αὐτῶν ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ Σωτῆρος καὶ τῇ πρώτῃ παρουσιασθείσει εἰς αὐτοὺς εὐκαιρία. Ὅταν ὁ Ἰησοῦς λέγῃ πρὸς τὴν πάσχουσαν «θάρασε, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε» ὅταν λέγῃ πρὸς τὸν Ἰαείρον «μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε», ἀναγνωρίζει τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πεποίθησιν αὐτῶν ὡς ἀποτέλεσμα ὅχι τῆς στιγμῆς, τῆς ἀνάγκης, ἀλλὰ τῆς ἀνεκείνου, καὶ πρὸς τῆς ἀνάγκης ταύτης, ὑπαρχούσης εἰς αὐτοὺς θρησκευτικῆς διαθέσεως. Καὶ τοιαύτην πίστιν ζητεῖ ὁ Κύριος παρ' ἡμῶν: ὅχι τῆς στιγμῆς καὶ τῶν περιστάσεων, ἀλλὰ τῆς μονίμου καὶ ἐνδομύχνου, ἥτις, φυσικῶ τῷ λόγῳ, θὰ ἐκδηλωθῇ τρανότερον, ὡς καὶ παρὰ τῇ αἰμορροοῦσῃ καὶ τῷ Ἰαείρῳ, ἐν ὄραϊς ἀνάγκης.

Κ.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

[4]

ΙΕΡΩΣΥΝΗ—ΚΥΡΟΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΩΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΩΝ—39 ἌΡΘΡΑ

Τὸ ζήτημα τῆς Ἱερωσύνης συνδέεται στενότερα μετὰ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν καὶ τῶν 39 ἄρθρων. Ὁ στενὸς σύνδεσμος μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων ζητημάτων διεπιστώθη κατὰ τὰς συναντήσεις ἡμῶν καὶ τῶν Ἀγγλικανῶν, καὶ τούτου ἕνεκα σχεδὸν ἀπὸ κοινοῦ ταῦτα συνεζητήθησαν κατὰ τὰς συναντήσεις τοῦ 1918, 1920, 1930 καὶ 1935. Οἱ Ὁρθόδοξοι λόγῳ τῶν ἀμφιβόλων ἐκφράσεων, αἵτινες εἴρηται εἰς τὰ 39 ἄρθρα καὶ δὴ καὶ δευτέρων ἐν αὐτοῖς δηλώσεων κατὰ τῆς Ἱερωσύνης ὡς μυστηρίου (ἄρθρον 25), ἐπεθύμουν πάντοτε νὰ γνωρίσωσι τὴν ἐπίσημον γνώμην καὶ διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν φύσιν καὶ θέσιν τῆς Ἱερωσύνης ἐν αὐτῇ. Κατὰ τὴν συνάντησιν ἰδιαιτέρως τοῦ 1930, καθ' ἣν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐπιτροπῇ ἀντεπροσωπεύοντο ἅπαντα τὰ αὐτοκέφαλα τμήματα τῆς Ὁρθοδοξίας, πλὴν τοῦ Ρωσικοῦ διὰ τὰς γνωστὰς πολιτειακὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς διατελεῖ ἡ ὁμολογία Ρωσσία, τὸ περὶ Ἱερωσύνης θέμα συνεζητήθη διὰ μακρῶν καὶ ἐμπεριστατωμένως. Οἱ Ἀγγλικανοὶ εἶχον τότε δηλώσει ὅτι ἡ πρόθεσις καὶ ὁ νοῦς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὴν Ἱερωσύνην φαίνονται εἰς τὰς ἐκφράσεις τοῦ χειροτονικοῦ τοῦ Βιβλίου προσευχῶν, τὸ ὁποῖον προκειμένου περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ Ἱερέως λέγει: «Λάβε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα διὰ τὸ ὑπούργημα καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἱερέως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, τὸ νῦν παραδιδόμενον σοι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἡμῶν». Προσετέθη δὲ τότε ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν ὅτι ἂν ὑπάρχωσιν ἔννοια διφορούμενη εἰς τὰ 39 ἄρθρα περὶ τῆς Ἱερωσύνης, αὗται δεόν νὰ ἐρμηνεύονται διὰ τοῦ Βιβλίου προσευχῶν. Διευκρύνθη δὲ τελικῶς ἡ γνώμη τῶν Ἀγγλικανῶν ὡς ἀκολούθως: «Ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ὁμολογίᾳ ἡ χειροτονία δὲν εἶναι ἀπλῶς διορισμὸς προσώπου τινὸς εἰς θέσιν ἐιδιχὴν, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἐιδιχὸν χάρισμα μεταδίδεται εἰς τὸν χειροτονούμενον, ἀνάλογον τῷ βαθμῷ, καὶ ὅτι ἡ φύσις τοῦ ἐιδιχοῦ τούτου χαρίσματος ὑποδηλοῦται εἰς τὰς ἐκφράσεις τῆς χειροτονίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ Ἱερωσύνη ἀποτελεῖ μυστήριον». Περαιτέρω οἱ Ἀγγλικανοὶ παρέπεμψαν τοὺς Ὁρθόδοξους εἰς τὸν πρόλογον τοῦ χειροτονικοῦ ἔνθα λέγεται, ὅτι «ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων ὑπῆρχον οἱ βαθμοὶ οὗτοι τῶν λειτουργῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ

Χριστοῦ: Ἐπισκόπων, Ἱερέων καὶ διακόνων» καὶ ὅτι πρὸς προφυλακὴν διαδοχῆς ἀδιασπάστου συνετάχθησαν αἱ τὴν χειροτονίαν ἀφορῶσαι διατάξεις, «ἵνα οἱ τρεῖς οὗτοι βαθμοὶ ἐξακολουθῶσιν καὶ εὐλαβῶς χρησιμοποιοῦνται καὶ ἐκτιμῶνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας». Οἱ Ὁρθόδοξοι τότε ἀπήντησαν, ὅτι ἀναγνωρίζουσιν ὅτι «ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ διετηρήθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας, ἐφόσον οἱ Ἀγγλικανοὶ Ἐπίσκοποι ἀπεδέχθησαν τὴν Ἱερωσύνην ὡς μυστήριον καὶ ἐφ' ὅσον ἐδήλωσαν ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας διατυπῶνται αὐθεντικῶς ἐν τῷ Βιβλίῳ προσευχῆς, ἡ δὲ ἔννοια τῶν 39 ἄρθρων δεόν νὰ ἐρμηνεύηται συμφώνως πρὸς τὸ Βιβλίον προσευχῶν. Αἱ αὗται δηλώσεις ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐπανελήφθησαν καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν συνάντησιν τοῦ 1935, καθ' ἣν, προκειμένου ἐιδικῶς περὶ τῶν 39 ἄρθρων, οἱ Ἀγγλικανοὶ προσέθεσαν: «τὰ 39 ἄρθρα δεόν νὰ θεωρῶνται ὡς γραπτὸν μνημεῖον δευτερευούσης σημασίας παρὰ τὸ Βιβλίον κοινῆς προσευχῆς».

Ἴνα δὲ κατανοηθῇ καλλίτερον ἡ θέσις, ἣν τὰ 39 ἄρθρα κατέχουσιν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ὁμολογίᾳ σκοπιμὸν θεωροῦμεν, ὅπως ἐνταῦθα μεταφέρωμεν σχετικὰς ἐξηγήσεις δοθείσας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐπιτροπὴν τοῦ συνεδρίου Λάμπεθ τῷ 1920. «Σκοπὸς τῆς Ἐλισσάβητ καὶ τῶν συμβούλων τῆς ἡτο νὰ εὐρεθῇ μέσον συμβιβασμοῦ μεταξὺ τῶν ἐχομένων τάσεων Καθολικῶν καὶ Προτεσταντικῶν. Ἦτο τότε καιρὸς ἀταξίας, καθ' ὃν διάφορα ἄρθρα πίστεως ἐτίθεντο εἰς κυκλοφορίαν ὑπὸ διαφόρων μερίδων ἐν Εὐρώπῃ. Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ ὡς πρὸς τὰ 39 ἄρθρα. Οἱ θεολόγοι μας ἐτόνισαν τὸ γεγονός, ὅτι ταῦτα δὲν ἐπέβαλλον νέαν πίστιν, ἀλλὰ συνετέθησαν ἵνα θέσωσι τέρμα εἰς τὰς ἐριδας. Ἦσαν ὅθεν ἄρθρα ἐνόητος. Σκοπὸς αὐτῶν ἡτο οὐχὶ ὁ καθορισμὸς διδασκαλιῶν. Δὲν ἦσαν ἄρθρα πίστεως, ἀλλ' ἄρθρα πρακτικῆς δημοσίας πολιτικῆς ὁμολογίας, ὡς ἀποδείκνυται καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀοριστίας ἣτις τὰ χαρακτηρίζει. Δὲν ὑπάρχει κλάδος τῆς Ἐκκλησίας μὴ ἔχων ἀπορριπτὰς διατυπώσεις, αἵτινες ὅμως δύσκολον θὰ ἡτο νὰ ἀπορριφθῶσι. Κατὰ τὰ τελευταῖα πενήκοντα ἔτη τὰ 39 ἄρθρα καταπίπτουν, ἐνῶ τὰ Σύμβολα ἀνίστανται ἐν τῇ ἐκτιμῆσει τοῦ κοινοῦ. Ἄν ἐπιθυμῆτε νὰ γνωρίσητε τί φρονεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας, μελετήσατε τὸ Βιβλίον προσευχῶν καὶ οὐχὶ τὰ 39 ἄρθρα». Καὶ ταῦτα μὲν εἶπον τότε οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας. Ἡμεῖς ὅμως φρονοῦμεν ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἐνώσεως θὰ προαχθῇ σημαντικῶς, ἂν δι' ἐπισήμου πράξεως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ἡ θέση

καθ' ὀλοκληρίαν κατὰ μέρος τὰ 39 ἄρθρα, ἡ δώση αὐθεντικὴν ἐρημνεῖαν εἰς αὐτὰ εἰς τὰ διαφορούμενα καὶ ἀμφιβαλλόμενα σημεῖα αὐτῶν, καὶ δὴ τὰ ἀφορῶντα τὰ μυστήρια. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σκωτίας μὴ οὖσα, Ἐκκλησία κρατικὴ, ὅπως ἡ τῆς Ἀγγλίας, ἤδη ἔθεσε κατὰ μέρος τὰ 39 ἄρθρα, ἐν μέρει δὲ καὶ κατὰ τόπους τὸ ἴδιον συνέβη καὶ ἐν τῇ ἐπισκοπελιανῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀμερικῆς. Δὲν λησμονοῦμεν βεβαίως, ὅτι ὁ ἐπίσημος σύνδεσμος τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἀγγλίᾳ μετὰ τῆς πολιτείας καθιστᾷ δύσκολον πολὺ τὴν παράλειψιν τῶν 39 ἄρθρων, ἀκόμη δὲ καὶ τροποποιήσιν αὐτῶν, δεδομένου ὅτι ταῦτα εἶχον καὶ ἔχουν πολιτικοθησκευτικὴν ἔννοιαν καὶ προορισμόν, οἷαδῆποτε δὲ ἀλλοιώσις, πολὺ δὲ περισσότερον ἢ ἀπόπειρα τῆς ὀλοκληρωτικῆς παραλείψεως αὐτῶν, θὰ εὔρη ἀντιμετώπους τὰς δύο Βουλὰς τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν Λόρδων, αἵτινες δέον νὰ περιβάλλωσι διὰ τοῦ κύρους τῶν πᾶσαν τροποποιήσιν ἐπιφερομένην γενικῶς εἰς τὸ Βιβλίον προσευχῶν. Ἡ δὲ ἀπόρριψις τοῦ μετερρυθμισμένου Βιβλίου κατὰ τὸ 1928 ἔδειξεν ἀκριβῶς πόσον δύσκολος τυγχάνει πᾶσα τροποποίησις ἐν τῇ κατευθύνσει, ἣν ὑποδεικνύομεν. Ἄφ' ἑτέρου ὅμως δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται καὶ τὸ γεγονός ὅτι τὰ 39 ἄρθρα πρὶν ἢ τεθῶσιν κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα εἰς ἐπίσημον κυκλοφορίαν καὶ ἀναγνώρισιν ὑπεγράφησαν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐπαρχιακῶν συνόδων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὰς ὁποίας ἐκτὸς τῶν ἐπισκόπων ὑπάρχει καὶ ἰσχυρὰ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.

Αἱ ἐξηγήσεις κυρίως, αἵτινες κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους περὶ τῆς Ἱερωσύνης ὡς μυστηρίου, καθ' ὃ χάρισμα εἰδικὸν μεταδίδεται εἰς τὸν ὑποψήφιον, ἀνάλογον τοῦ βαθμοῦ εἰς ὃν χειροτονεῖται—αὐταὶ κυρίως συνετέλεσαν ὅπως ὑπὸ τινων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀναγνωρισθῆ τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. Ὅτι ὁ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος τῆς μετερρυθμισμένης Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας Ματθαῖος Πάρκερ ὄντως ἐχειροτονήθη τῷ 1559 ὑπὸ ἐπισκόπων Ἀγγλικανῶν, ἐχόντων ἔγκυρον καὶ νόμιμον Ἱερωσύνην, περὶ τούτου οὐδεὶς ἐπιστήμων σοβαρὸς καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν σήμερον ἀμφιβάλλει. Ὁ δὲ μῦθος τῆς «Ἰπλείου κεφαλῆς», ὁ τεσσαράκοντα ὀλοκληρᾶ ἔτη μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Πάρκερ ὑπὸ Λατίνων θεολόγων χαλκευθεὶς, ἀπορρίπτεται σήμερον ὑπ' ὅλων γενικῶς τῶν Ὀρθοδόξων θεολόγων. Καὶ ἐνῶ περὶ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου γεγονότος οὐδεμία ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἀμφιβολία, προκειμένου λόγου περὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπὸ τῶν 39

ἄρθρων ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μυστηρίων, οὗτος καθίστα μέγιστον πρό τινων ἐτῶν διστακτικὴν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἵνα προβῆ εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. Ἀναμφιβόλως δὲ τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Κων/πόλεως δοθὲν σημεῖον ἐνάρξεως τῆς ἀναγνώρισεως αὐτῶν ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν ἀείμνηστον καὶ εὐσεβέστατον καθηγητὴν τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, πολυσέβαστον δὲ καὶ ἀλήστου μνήμης διδάσκαλον ἡμῶν Π. Κομνηνόν. Οὗτος, βαθέως ἐπηρεασθεὶς ἐκ τῆς θρησκευτικότητος τῶν Ἀγγλων, ἣν ἐγνώρισε τόσον ἐξ ἰδίας καὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως κατὰ τὴν ἐν Λονδίῳ, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ συνεδρίου τοῦ Λάμπει τοῦ 1920, παραμονῆν του, ὅσον καὶ ἐκ τῆς θεολογικῆς καὶ ἄλλης θρησκευτικῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας, μεθ' ἧς γνώριμος ἦτο, ἐμπνεόμενος δὲ καὶ ὑπὸ τῆς «σπουδαιοτάτης σημασίας, ἣν οἱ Ἀγγλικανοὶ ἀποδίδουσιν εἰς τὸ Βιβλίον προσευχῶν ὡς ἐκδήλωσιν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, τῶν», ἅμα τῇ ἐπανόδῳ του εἰς Χάλκην ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ Ἀγγλικοῦ Χειροτονικοῦ, πόρισμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ περὶ τῶν Ἀγγλικῶν χειροτονιῶν, κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1921, δημοσιευθεῖσα πραγματεία του. Ὁ Κομνηνὸς παραβαλὼν τὸ χειροτονικὸν διακόνον, πρεσβυτέρου καὶ ἐπισκόπου πρὸς τὰς ἀντιστοίχους Ἱ. ἀκολουθίας τῆς Ὀρθοδ. Ἐκκλησίας ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι «οὐσιώδης καὶ θεμελιώδης ταυτότης καὶ ὁμοιότης παρουσιάζει ἐν τῇ ἀντιπαραβολῇ τῶν ἀκολουθιῶν τῆς τῶν Ἀγγλικανῶν διακόνων, ἱερέων καὶ ἐπισκόπων πρὸς τὰς ἀντιστοίχους τῆς ἡμετέρας Ὀρθοδ. Ἐκκλησίας». Προσέτι δὲ ἐφρονεῖ ὅτι «εἰς τὴν ἀναγνώρισιν δύναται νὰ προβῆ καὶ ἐκάστη ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία, ἄνευ προηγουμένης κοινῆς συνεννοήσεως καὶ ἀποφάσεως πασῶν τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδ. Ἐκκλησιῶν». Ὁ τότε Πατριάρχης Κων/πόλεως Μελέτιος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν συνόδου κατήρτισαν ἐπιτροπὴν πρὸς πληρεστέραν ἔρευναν τοῦ ζητήματος ἢ δὲ Ἐπιτροπὴ, ἀποδεχθεῖσα τὰ συμπεράσματα, εἰς ἃ κατέληξεν ὁ καθηγητὴς Π. Κομνηνός, ὑπέβαλεν ἐκθεσιν, ἐν ἣ ὑπεδείκνυνεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία Κων/πόλεως δύναται νὰ προβῆ εἰς τὴν ἄμεσον ἀναγνώρισιν τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικ. χειροτονιῶν. Οὕτω δὲ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1922 ὁ πατριάρχης γράφων πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας Ράνδαλ Δάβιτσον ἀνεκοίνου αὐτῷ, ὅτι ἡ Ἀγ. καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐξετάσασα τὸ ζήτημα ἀπὸ πάσης ἐπόψεως, ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι «αἱ χειροτονίαι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐπισκοπικῆς Ὁμολογίας τῶν ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων κέχτηνται τὸ αὐτὸ κύρος καὶ αἱ τῆς

Ρωμαϊκῆς, Παλαιοκαθολικῆς καὶ Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, καθόσον πάντα τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα, τὰ θεωρούμενα ἀπαραίτητα ἐξ ὀρθοδόξου ἐπίψεως πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ χαρίσματος τῆς ἱερωσύνης τῆς πηγαΐουσης ἐξ ἀποστολικῆς διαδοχῆς, εὐφρονται ἐν αὐταῖς». Κατ' Ἀβγούστον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος δι' ἐτέρας ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδ. Ἐκκλησιῶν ἀνεκοίνουν τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν, «ἵνα δοθῆ καὶ αὐτοῖς ἡ εὐκαιρία πρὸς ἔκφρασιν τῆς γνώμης αὐτῶν, οὕτως ὥστε διὰ τῆς ἀποφάσεως τῶν μερῶν ἡ γνώμη ὁλοκλήρου τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου γνωσθῆ ἐπὶ τοῦ σποιδαίου τούτου ζητήματος». Ἀπαντῶσαι εἰς τὴν ἐγκύκλιον ταύτην τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου ἀνεπιφυλάκτως ἀνεγνώρισαν τὸ κῆρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων κατὰ Μάρτιον τοῦ 1923, καὶ ἡ Ἐκκλησία Κύπρου. Ταῦτας ἠκολούθησαν ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας τῷ 1930 καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας τῷ 1935.

(Συνεχίζεται)

† Ο Μ. ΑΡΧΙΜ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐκπαίδευσις καὶ θρησκεία.

Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Ἰ. Μεταξᾶς οὐδεμίαν παραλείπει εὐκαιρίαν, εἴτε γενικῶς ὁμιλῶν πρὸς τὸν λαὸν εἴτε πρὸς τοὺς διδασκάλους, χωρὶς νὰ ἐξάσῃ τὴν σημασίαν τῆς θρησκείας. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἰδιαιτέροις αὐτοῦ ὁμιλίαις πρότιμι τοῦτο ἐκ βαθυτάτων θρησκευτικῶν χριστιανικῶν πεποιθήσεων. Τελευταίως ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ διδασκάλους εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς: «Τὸ ἄλλο πρᾶγμα ποῦ ἔχω νὰ συστήσω εἶναι ὅτι πρέπει νὰ τοὺς ἀναπτύξτε τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα. Δὲν σὰς ζητῶ νὰ τὰ κάμετε θεολόγους, οὔτε μὲν ἐνδιαφέρει νὰ μάθουν λεπτομερείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ θέλω εἶναι νὰ πιστεύουν εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ὑποτάσσονται εἰς αὐτήν. Θέλω νὰ ζήσουν σὰν Ἕλληνες Χριστιανοί. Δὲν ἤμπορεῖτε, Ἕλληνες ἐκπαιδευτικοί, ποῦ ἐργάζεσθε πρὸ παντός εἰς τὰ σχολεῖα τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαίδευσως, νὰ εἰσθε οὐδέτεροι καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ νὰ λέτε δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ θρησκεία, γιατί τὸ παιδί ὅταν μεγαλώσῃ θὰ διαλέξῃ ὅποια θρησκεία θέλει. Αὐτὸ καθαρὰ εἶναι μία προσπάθεια νὰ κάμετε τὰ παιδιά ἄθια γὰ νὰ τοὺς δώσετε γὰρ σημαίαν τὸν ἀθεϊσμόν. Ἀλλὰ ἡ ἱστορία διδάσκει ὅτι δὲν ἤμποροῦν οἱ λαοὶ νὰ ἀ-

ναπτύξουν μεγάλον μορφωτικὸν πολιτισμὸν χωρὶς νὰ προηγηθῆ βαθὴ θρησκευτικὸν αἶσθημα». Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ταῦτα διακηρύττων πρὸς τοὺς διδασκάλους, προσφέρει μεγάλην ὑπηρεσίαν καὶ εἰς τὸ ἔθνος ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκπαίδευσιν, ἥτις μέχρι πρό τιμος χρόνου ἐφαίετο λεία Μυσῶν. Ὁ ἀναρχισμὸς καὶ ἡ ἀθεΐα εἶχον ἀποβεῖ προσφιλῆ εἰς πολλοὺς ἐκπαιδευτικοὺς κηρύγματα, ἡ δὲ νεολαία παρεσύρετο εἰς τὸν ἐκφυλισμὸν, εἰς τὸ ἄμεσον τοῦτο ἐπακολούθημα τῆς ἀθεΐας. Πρέπει νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐκπαίδευσις ἀπηλλάγη ὀριστικῶς τῶν κακῶν ἐπιρροῶν, τῶν ἀναρχικῶν καὶ ἀθεϊστικῶν ἐπιρροῶν. Τοῦτο δὲ ἐκτός τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἐγγυᾶται καὶ ὁ θερμορρογὸς ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν θρησκευμάτων καὶ τῆς Παιδείας κ. Γεωργακόπουλος, ἄνθρωπος βαθυτάτων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, ὅστις ἔργον του κατέστησε τὴν ἐπανασύσσειν τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαίδευσως πρὸς τὴν θρησκείαν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνήλθε κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην εἰς δύο συνεδρίας ἀσχοληθεῖσα ἐπὶ διαφόρων ὑπηρεσιακῶν ὑποθέσεων.

— Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου βασιζομένη ἐπὶ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐγκυκλίου τοῦ ἔτους 1921 ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀρδαμερίου καὶ Γαλατίστης καταργεῖται· συγχωνεύεται δ' αὕτη κατὰ τὴν πολιτικὴν διαίρεσιν τῆ γειτονικῆ Ἱερᾶ Μητροπόλει Κασσανδρείας πλὴν τοῦ τμήματος Ζαγκλιβερίου, τὸ ὁποῖον προσαρτᾶται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης.

— Ἀπὸ δύο καὶ πλέον ἐτῶν ἐγένετο διάβημα ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὰς τότε Κυβερνήσεις, ὅπως καὶ οἱ Μητροπολίται, ταξειδεύοντες δι' ὑπηρεσιακοὺς λόγους, τυγχάνουν τῶν εθεργενημάτων, οἶων καὶ οἱ κρατικοὶ ὑπάλληλοι. Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μαρωσίας Ἀνθιμος, Σύρου Φιλάρετος καὶ Βερροίας Πολύκαρπος ἐπεσεμφθησαν τὸν ὑπουργὸν τῶν Σιδηροδρόμων κ. Σπυρίδωνος καὶ ἀνέπτυξαν εἰς αὐτὸν τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἐπαβάλλεται, ὅπως, ὅταν οἱ ἀρχιερεῖς ταξειδεύουν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐπαρχίας των ἢ μεταβαίνουν εἰς τὴν ἔδραν τῆς νομαρχίας ἢ τὰς Ἀθήνας δι' ὑπηρεσιακοὺς λόγους, ταξειδεύουν δωρεάν, μὲ ἡμίση δὲ σιδηροδρομικὰ τέλη διὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν. Ὁ κ. ὑπουργὸς μετὰ προσοχῆς ἤκουσε τὰς ἀπόψεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εὐφών δ' αὐτάς δικαίως καὶ λογικὰς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ δώσῃ ἐντολήν ἵνα ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἐκτεθέντων συνταγῆ σχέδιον ἀναγκαστικοῦ νόμου.

— Εἰς τὴν μονὴν Ἐβνιάς Ἀλυσοῦ ἐξερράγη μεγάλη πυρκαϊά, ἡ ὁποία ἀπετέφρωσεν ὁλοκλήρως τὸ διαμέρισμα τοῦ ξενώγιου. Κατόπιν μεγάλων προσπαθειῶν τὸ πῦρ κατεσβέσθη. Εὐτυχῶς τὰ καμῆλια τῆς μονῆς οὐδὲν ἔπαθον.

— Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ κατόπιν συνεννόησεως μετὰ τοῦ Ὑπουργείου θρησκευμάτων θὰ ἀπο-

σταλή Ἐπιτροπὴ ἐκ δύο κρατικῶν ἑπαλλήλων καὶ τοῦ Μητροπολίτου Γόρτυνος εἰς Τήνον, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ τοῦ Ἱεροῦ Καθιδρύματος Τήνου ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως καὶ διαχειρίσεως τῶν εἰσπράξεων αὐτοῦ.

— Δημοσιεύεται ἀναγκαστικὸς νόμος, καθ' ὃν εἰς τὸν συνθετικὸν φόρον, προκειμένου περὶ τῶν Ἀρχιερέων, ὑποβάλλεται μόνον ὁ παρὰ τοῦ ΟΔΕΠ μισθὸς αὐτῶν (τὸ ἐπίδομα).

— Ἐπὶ τῇ ἀποκαλίψει τοῦ ἀδριάντος τοῦ ἀειμνήστου ἱερομάρτυρος Χρυσόστομου Σμύρνης ἐκ πρωτοβουλίας τοῦ προκοσμητόρος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀμίλια Ἀλιβιζάτος ἤρξατο δι' εἰσφορῶν πηγματιζόμενον κεφάλαιον πρὸς ἴδρυσιν ὑπατροφίας ἐπ' ὀνόματι τοῦ θαυμαστοῦ ἱεράρχου, διὰ σπουδῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου. Αἱ εἰσφοραὶ θὰ διαβιβάζονται διὰ τῆς «Ἐστίας» ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κοσμητόρος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Πᾶσα εἰσφορὰ θὰ ἀναγράφεται καὶ ὑπὸ τῆς «Ἐκκλησίας»: Δ. Ἀλιβιζάτος 800, Κ. Δουβουნიώτης 1,500, Γρηγ. Παπαμιχαήλ 100, Θεσσαλιώπιδος Ἰεζεμὴλ 1000, Ἀρχιμ. Εὐάγγ. Ἀντωνιάδης 500.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ

Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν ὁ ἐν ΚΠόλει εὐρισκόμενος Πρωθυπουργὸς τῆς Νοτιοσλαβίας κ. Στογιαντίνοβιτς ἐπισκέφθη, κατόπιν προειδοποιήσεως, μετὰ τῆς ἑλληνίδος συζύγου του, τὴν Α.Π. τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην Βενιαμίν. Ὁ κ. Στογιαντίνοβιτς ἐγένετο μετὰ πολλῶν τιμῶν δεκτός. Μόλις ἀνηγγέλη ὑπὸ τοῦ τελεστήρχου ἡ ἀφίξις τοῦ Γιουγκοσλαβοῦ πρωθυπουργοῦ ὁ Πατριάρχης, ὅστις, ἀνέμενον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μεγάλου Συνεδριακοῦ, ἐπροχώρησε πρὸς συνάντησίν του. Ἀντιλήθησαν θερμοὶ ἀσπασμοί. Ἀκολουθῶν μετὰ τὰ τυπικὰς παρουσιάσεις ὁ Πατριάρχης ἔλαβε θέσιν εἰς τὸν θρόνον καὶ προσέφερε τὴν πρώτην πρὸς τὰ δεξιὰ θέσιν εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, ἐπιστήσαν δ' ἐκιδέσθησαν οἱ συνοδικαί. Ἡ αὐτοῦ Παναγιότης προσεφώνησε δι' ἄλλων τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Νοτιοσλαβίας, διαρρηγνύσας τὴν χαρὰν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, διότι δεξιόταται τὸ διακεκριμένον τέκνον τῆς ἀδελφῆς σερβικῆς Ἐκκλησίας καὶ παρεκάλεσε τὸν κ. Στογιαντίνοβιτς, ὅπως διαβιβάσῃ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν βασιλέα Πέτρον, τὸν ἀντιβασιλέα Παῦλον καὶ τὸν Πατριάρχην Βαρνάβαν. Μετ' ὃ ὁ κ. Στογιαντίνοβιτς ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

«Ἐρχομαι ὡς ἀφοσιωμένον τέκνον τῆς ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν χειρέσιν, πρὶν ἐγκαταλείψω τὴν ὄραϊαν ταύτην χώραν, τὸν ἀρχηγὸν τῆς μητρῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα τρέφω ἀπέναντι τοῦ ἱεροῦ τούτου κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὅταν ἐπιστρέψω εἰς Βελιγράδιον θὰ μεταβιβάσω μὲ συγκίνησιν τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Βασιλέα Πέτρον, τὸν ἀντιβασιλέα Παῦλον καὶ τὰ μέλη τῆς κυβερνήσεως. Εἶμαι πεπεισμένος διὰ τὸν Πατριάρχην Βαρνάβαν θὰ εὐχαριστήθῃ ἰδιαιτέρως, ὅταν ἐκφράσω πρὸς αὐτὸν τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης τρέφει πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ὀρθόδοξον λαὸν τῆς Γιουγκοσλαβίας».

Ἀκολουθῶν ὁ κ. καὶ ἡ κ. Στογιαντίνοβιτς συνωμίλησαν μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Συνοδικῶν. Εἰς τοὺς ἕρηλους ἐπισκέπτας ὁ Πατριάρχης ἐδῶρθε πολυτίμους Σταυρούς. Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Στογιαντίνοβιτς ἀφου ἐπισκέφθησαν

τὸ πατριαρχικὸν κτίριον καὶ προσεκύνησαν εἰς τὸν ναόν, ἀπλήθον, προσημφθέντες μετὰ τῶν αὐτῶν, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἀφίξιν των, τιμῶν. Ἡ Α.Θ.Π. ἀνταπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ σέρβου πρωθυπουργοῦ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον του.

— Καταργηθεῖσιν τῆς ἰ. Μητροπόλεως καὶ Ἐξαρχίας Κεντρικῆς Ἑυρώπης, αἱ παρειαὶ καὶ κοινότητες τῆς ἑπαρχίας ταύτης συνεχονεῖθησαν εἰς τὴν ἰ. Μητροπολιν Θεσσαλονίκης. Ἡμεῖς οὕτω ἀναλαμβάνομε τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς τίτλον τῆς Ἐξαρχίας Ἑυρώπης Ἀνατολικῆς καὶ Κεντρικῆς.

— Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ροδοπόλεως Κυρίλλου παραιτηθέντος ὁριστικῶς τῆς ἐνεργεῖαι ἐκκλησιαστικῆς διακονίας διὰ λόγους ὑγείας, ἡ ἱ. Σύνοδος ὄρισεν ἵνα καὶ ἐφεξῆς ἡ Α. Σ. διατηρῇ τὸν τίτλον καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἑπαρχίας καὶ τοῦ ἱεραρχικοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος, ἐνεκεν τῆς μικρᾶς καὶ ἐξοκίμου αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας.

— Εἰς βράβειον τῆς δοκιμῆς ὑπηρεσίας τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μιλήτου Αἰμιλιανοῦ, Σχολάρχου τῆς κατὰ Χάλκην Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ ἱ. Σύνοδος προήγαγεν αὐτὸν εἰς Μητροπολίτην Φιλαδελφείας.

— Εἰς τὴν ἀφ' ἱκανοῦ χηρεύουσαν μητροπολιτικὴν ἔδραν τῆς ἑπαρχίας Αἴνου ὑπὸ τῆς ἱ. Συνόδου ἐξελέγη ὁ Θεφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀβύδου Γερμανός, ὅστις καὶ προσεκλήθη ὡς μέλος αὐτῆς.

— Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλαβικῆς Σαββᾶτιος ἀφικόμενος εἰς ΚΠόλιν ἐφιλοξενήθη ἐπὶ ἑβδομάδα ἐν ταῖς Πατριαρχείαις, μετ' ὃ ἀνεχώρησε διὰ Ρουμανίας εἰς τὴν ἔδραν αὐτοῦ.

— Κατ' ἐντολὴν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρας ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον-Πριμῆτον τῆς Ἐπισκοπελιανῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίας Σεβ. Manning ἐν Νέῳ Ὑόρκῳ ὅτι θὰ ἐπιδώσῃ αὐτῷ ὡς πατριαρχικὸν δῶρον εἰκόνα τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, πρὸς τιμῆς παραγγελθεῖσαν εἰς τοὺς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει γνωστοὺς ἀγιογράφους ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμ. Πατριάρχου Φωτίου. Ἡ ἐπίδοσις τῆς εἰκόνης προέβλετο νὰ γείνη ἐν ἐπισήμῳ εἰδικῇ τελετῇ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κλήρου ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ διὰ καταλλήλων προσφωνήσεων ἀμφοτέρωθεν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ἡ ἱ. Σύνοδος ἐξέλεξε μητροπολίτην Βηρυτοῦ τὸν ἐπὶ δεκαπενταετίαν διακονήσαντα τὴν μητρόπολιν ταύτην Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Ἠλίαν Χαλίπη.

— Ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Συρίας ἐξεδόθη νέος νόμος περὶ τῶν ἐν αὐτῇ θρησκευτικῶν Κοινοτήτων ἐξ 25 ἄρθρων καθορίζων τοὺς ὅρους, ὑφ' οἷς ἀναγνωρίζεται θρησκευτικῆς Κοινότης καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆς. Ταῦτα δὲ Κοινότητες ἐν Συρίᾳ εἶναι, *Χριστιανικαὶ μὲν*, τὰ Πατριαρχεῖα Μαρωνιτῶν, Ἑλληνορθοδόξων, Καθολικῶν Μελκίτων, Ἀρμενίων Γρηγοριανῶν (λεγομένων ὀρθοδόξων), Ἀρμενίων Καθολικῶν, Συρίων Μονοφυσικῶν (λεγομένων ὀρθοδόξων) Συρίων Καθολικῶν, Ἀσσυρο-Καλδαίων (Νεστοριανῶν) Καλδαίων, Λατίνων, *Μουσουλμανικαί*, Σουννιτῶν, Σχιζιτῶν (Ἀξαφριτ) Ἀλαουιτῶν, Ἰσραηλιτῶν, Δρουσῶν, *Ἰσραηλιτικαί*, Συναγωγαὶ Χαλεπίου, Δαμασκοῦ, Βηρυτοῦ. Ὁ νέος νόμος ἀναγνωρίζων τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν ὑποβοηθεῖ, δυστυχῶς, τὸ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἀντιοχείας ἀποσχιστικὸν κίνημα τοῦ Ἐπιφανίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Οἱ ἀσιᾶται ἄθεοι συγκροτήσαντες συνέδριον ἐν Πετροπόλει ἀπεφάσισαν νὰ ἀπονεύουν τὸν τίτλον τοῦ «ἐπιτίμου ἄθεου» εἰς τοὺς κορυφαίους τῶν ἄθεων Μόλοτωφ, Βοροσίλωφ καὶ Λιτβίνοφ διὰ τὰς μεγάλας τῶν ὑπὲρ τῆς ἀθείας ὑπηρεσίας.

— Ἐκ πρωτοβουλίας τῶν ἄθεων τῆς κεντρικῆς Ἀσίας ἐν Βαρκελώνῃ ἰδρύθη Ἄθρον Ἰνστιτούτου, οὐκίνο σκοπὸς εἶνε ἡ προπαρασκευὴ προπαγανδιστῶν τῆς ἀθείας διὰ τὴν Ἰσπανίαν, Πορτογαλίαν καὶ Νότιον Ἀμερικὴν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ρουμάνος συγγραφεύς, ὁ κ. C. Andreescu, δημοσιεύει ἐν τῷ περιοδικῷ Religio (Μάιος 1936) μίαν λίαν ἐνδιαφέρουσαν μελέτην διὰ τὸν ῥόλον τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν σύστασιν καὶ προφύλαξιν τοῦ ἔθνισμοῦ τῶν λαῶν ἐν τῇ Ἐυρῶπῃ. «Ἡ Ὁρθοδοξία—γράφει—βίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶναι μία ὁμοσπονδία Πατριαρχῶν. Συχνάκις ὁ καθολικὸς κόσμος ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ ἐνόττης ἐνεργείας δὲν ἦτο δυνατὴ εἰς Χριστιανωσύνην ὀδηγουμένην ἀπὸ διαφορῶν ἀρχηγῶν μὲ ἴσην ἐξουσίαν. Ἄλλ' ὁ νομίζων τοῦτο δὲν ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τοῦ τὴν λίαν ὁμαλὴν μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν ἐνόττητα ἀπὸ τῆς οὐσίας μάλιστα τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅτινες συνειργάζοντο διὰ τὴν σύστασιν ὑπερασπιστικοῦ ἐμποδίου ἐναντίον τοῦ κατακτητοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἕπο τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου. Ἀπέναντι τῆς Ἰσλαμικῆς παληροῦς, ἣτις διέσχισε τὴν Ἀνατολικὴν Ἐυρῶπην κατὰ τὸν XV αἰῶνα, αὐτοὶ οἱ Πατριάρχαι ἐξακολούθησαν τὸ κοινὸν ἔργον, στηριζόμενοι κατ' ἀρχὴν εἰς τοὺς Ρουμάνους ἀρχοντας καὶ κατόπιν εἰς τοὺς Τσάρους τῆς Ρωσίας. Τοὺς βλέπομεν νὰ καταβάλλωσι προσπάθειας, ὅπως προσεγγίσωσι μεταξὺ τῶν οἱ διάφοροι λαϊκοὶ ἀρχηγοὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, νὰ προσφέρωνται ὡς ἐνδιάμεσοι διὰ συνθήκας συμμαχίας ἢ ὑποταγῆς, νὰ τίθενται ἐπὶ κεφαλῆς τῶν χριστιανῶν ἔπιαναστατῶν, καὶ νὰ λησμονῶσιν ἄλλα προσωπικά τῶν συμφέροντα, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐπιτύχωσι τὸ ἰδιαιτὸν τῆς ἐνόττητος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἰδρύσωσιν τὴν θερησκευτικὴν Ὁρθόδοξον ἐθνότητα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Τσάρου τῆς Ρωσίας».

— Ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία ἰδιόζουσαν σημασίαν ἀποδίδει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Μόνον ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Βουκουρεστίου ὑφίστανται 5 Σχολαὶ Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς μὲ 170 μαθητάς. Ἐκτὸς τῶν Σχολῶν τούτων ὁ Πατριάρχης Μύρων τῷ 1928 ἱδρυσεν τὴν «Ἀκαδημίαν τῆς θερησκευτικῆς μουσικῆς» ἐν Βουκουρεστίῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ἡ Α. Υ. ὁ πρίγκηψ τῆς Ἑλλάδος Πέτρος περὶ τὰ μέσα παρελθόντος Σεπτεμβρίου διελθὼν διὰ Πολωνίας, ἐπισκέφθη τὴν διάσημον Λαύραν Πουσιάγιαφ, παρῆστη κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἐπισκέφθη δὲ τὸν Μακαρ. Μητροπολίτην Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας Διονύσιον, πρὸς ὃν ἐξέφρασε τὴν μεγάλην αὐτοῦ εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τῆς Λαύρας.

ΡΩΜΑ-Ι-ΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Ἐπίσκοπος Κρεμόνης Bonomelli ἀπέβη λίαν γνωστός διὰ τῶν ποιμαντορικῶν του ἐπιστολῶν ἐπὶ τῆς λειτουργίας καὶ ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, αἵτινες μετα-

φράσθησαν ἤδη εἰς διαφορῶν γλώσσας. Τὸ περιοδικὸν Nuova Antologia (6 Ὀκτωβρίου 1936) δημοσιεύει ἐπιστολὰς, ὡς ὁ Ἐπίσκοπος Bonomelli ἀπέστειλε πρὸς τινὰ φίλον του. Εἶναι λίαν χαρακτηριστικὰ τὰ ἐξῆς ἀποσπάσματα : «Ἡ Ἰταλία, ἴσως, εἶναι ἡ καθολικὴ χώρα ἡ εὐκολώτερον δυναμένη ν' ἀνορθωθῇ. Ἀλλὰ θὰ μᾶς ἐχρειάζετο μία ἄμεσος, ἐντατικὴ καὶ ριζικὴ μεταρρυθμίσις. Πρέπει δηλ. νὰ ἐπιδιώξωμεν ἐλάττωσιν τῶν ἐπισκοπῶν, τῶν ἱεροσπουδαστηρίων καὶ τῶν ἐνοριῶν, ὑψωσιν τῶν θεολογικῶν σπουδῶν τοῦ Κλήρου, ἀναλύωσι τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς καὶ ἀποχὴν ἀπὸ πάσης πολιτικῆς. Ν' ἀπαλλάξωμεν τὴν ἐξωτερικὴν λατρείαν ἐκ πολλῶν πραγμάτων, νὰ προσπαθήσωμεν ὅπως καταπέσῃ ἡ θερησκοληψία, καὶ νὰ ἀναζωογονήσωμεν μεταξὺ τοῦ ἀνορθοῦ καὶ τοῦ κατωτέρου Κλήρου τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα ἐναρμονίζοντες αὐτὸ πρὸς τὰς ἀνάγκας, τῆς ἐποχῆς, πολλαὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀξίαι ἐκχριστιανισμοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου μέχρις ἡμῶν δὲν ἔγινεν πλέον μεταρρυθμίσις· ἔγιναν πολλαὶ καταδικαὶ λαθῶν, ἀλλὰ τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν ἀνηχητικὴν ἐργασίαν καὶ δὲν ἀρκεῖ. Ν' ἀπαλλαγῶμεν τῶν λειψάνων μᾶς; ἐξουσίας κοσμικῆς χιλίων ἐτῶν· νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἰδέαν ἐνός συνδυασμοῦ μεταξὺ τοῦ θρόνου καὶ τοῦ βωμοῦ· ν' ἀποβάλωμεν τὸ παλαιὸν λάθος ὅτι ἡ βία πρέπει νὰ διατηρῆ τὴς θερησκευτικῆς ἀρχῆς καὶ νὰ λησμονήσωμεν τὴν τὸσον μακρὰν περίοδον δυσκολιῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦν βραδύτητα, ὑπομονὴν καὶ σύνεσιν. Αἱ ὑποθέσεις τῆς ἐκκλησίας ἐν Ἰταλίᾳ βαίνουν μᾶλλον κακῶς τὴν στιγμὴν ταύτην. Ἡ ἐκδηλωθεῖσα δυσπιστία ὡς πρὸς τὴν πρόοδον τῆς ἰεραῆς ἐπιστημῆς διὰ τοῦ λεγομένου μοντερνισμοῦ (ἢ λέξις liberalisme ἢ ἰλαξάν) ἀνησυχεῖ τὰ πνεύματα καὶ προξενεῖ πολὺ κακόν. Ὁ Ἅγιος Πατὴρ εἶναι πραγματικῶς εἰς ἅγιος, ἀλλ' ὀλίγον τι πολὺ ἅγιος Κελεστίνος. Φοβεῖται τὴν ἐλευθερίαν, πολὺ τὴν φοβεῖται. Ἄνευ τῆς ἐλευθερίας ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ φθείρεται, ἀδυνατεῖ καὶ θνήσκει. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης· ἔχω μυστικὰς καὶ σοβαρὰς θλίψεις· παραφυλάττομαι καὶ κατασκοπεύομαι. Ὁ Ἅγιος Πατὴρ δὲν με θέλει παρὰ διὰ τὸν καλὸν καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ἀπερρῶμεν πάντοτε ὠμισμένας συμβουλὰς ὡς πρὸς τὸ θέμα μου. Ἀλλὰ θὰ δυνηθῇ νὰ μείνῃ πάντοτε σταθερός; Ἄμφιβάλλω. Τοῦ εἶπον, καὶ ἀρκετὰ ζωηρά, μάλιστα, τὴν ἀλήθειαν, διότι ἐνόμισα ὅτι ἦτο καθῆκόν μου, ἀλλὰ μὲ ποῖον ἀποτέλεσμα; Φοβοῦμαι ὅτι ὁ ἅγιος αὐτὸς ἀνθρώπος δὲν θ' ἀποφύγῃ νὰ ὑποκύψῃ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν πόνων καὶ τῆς ἐργασίας καὶ χωρὶς μεγάλῃν ἀργοπορίαν. Ὑπεράνω ὅλων εὐρίσκειται ὁ Θεὸς καὶ εἰς αὐτὸν μόνον ἐλπίζω».

— Λατινοὶ τινες ἱερεῖς τῆς Τρανσυλβανίας, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν Sigismond François, ἠνώθησαν μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐργασθῶσιν ἐλευθερώτερον ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Τὰ γαλλικὰ Πανεπιστήμια, ἕνεκα τοῦ χωρισμοῦ Κράτους καὶ Ἐκκλησίας, δὲν ἔχουσιν, ὡς γνωστόν, Θεολογικὰς Σχολὰς, ἐξαιρέσει μόνον τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τρανσβούργου. Ἀλλὰ τοιαύτας Σχολὰς ἔχουσιν τὰ Καθολικὰ Ἰνστιτούτα τῆς Γαλλίας. Διακρίνονται δὲ μεταξὺ τῶν Γάλλων ἐπιστημόνων ἱκανοὶ θεολόγοι. Ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Καθολικοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Παρισίων ἐργάζονται θεολόγοι ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Ἰησοῦιτῶν, δημοσιεύεται δὲ ὑπ' αὐτῶν τὸ περιοδικὸν Recher-

ches des Sciences religieuses και ἡ καλὴ συλλογὴ Etudes de Théologie historique, ἐν ἣ δημοσιεύονται πραγματεῖαι, ἀναγόμεναι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν και φιλολογίαν. Οἱ Γάλλοι Δομινικανοὶ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκδίδουσι τὴν Revue biblique και τὴν συλλογὴν Etudes bibliques ὑπὸ τὸν Lagrange. Ἄξια μνείας εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν Γάλλων θεολόγων ἐκδοσὶς σειρᾶς Ἐγκυκλοπαιδικῶν θεολογικῶν περιοδικῶν, ὧν τὸ Dictionnaire de Théologie catholique ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ αἰδέα. Amann και τῆ συναρκασίας μοναχῶν τοῦ τάγματος τῶν Ἀσομποιονιστῶν δημοσιεύει ἰκανὰ ἄρθρα και περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ Ἀσομποιονισταὶ δημοσιεύουσι και τὸ λίαν γνωστὸν περιοδικὸν «Echos d' Orient».

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Chichester ἀπηγόρευσε τὴν μετάδοσιν τῶν Ἀρχόντων Μυστηρίων εἰς μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ἀρνηθῆν εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ ὑπ' αὐτῶν παρ' αὐτοῦ ζητηθεῖσαν βοήθειαν, τὴν σπᾶσιν αὐτοῦ βασίσεως ἐπὶ διατάξεως τοῦ Βιβλίου Προσευχῶν, καθ' ἣν οἱ ἐπιδεικνύοντες κακὴν διαγωγήν πρὸς τοὺς οικείους των δέον νὰ ἀπείργωνται τῆς θείας Μεταλήψεως. Ἡ περίπτωσις συζητεῖται ζωηρῶς ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς κοινῆς γνώμης.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Διονυσίου Ν. Λάτα, καθηγητοῦ Γυμνασίου Ζακύνθου, Πραγματεῖα περὶ ἐργασίας. Ζακύνθος, τύποις Μ. Κοκτογιώργα.

Ἀποστόλου Γ. Παπαδοπούλου, θεολόγου καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀλμυρῶν Γυμνασίου, Ἡ θερησκεία βάσις πάσης προόδου. Ἐν Βόλῳ, τύποις Σ. Σχοινᾶ.

Σίμωνος Δ. Καντακουζηνοῦ, Ἡ καθαρῶς εἶναι ἡ ἔθνη κοινὴ γλώσσά μας. Ἀθῆναι, 1935.

Ἀνάθης Νικολάουρα, καθηγητρίας Ἀρσακείου, Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἡ ἐν Ταύροις. Ἀνάλυσις διὰ τὴν ἀπὸ σπητῆς διδασκαλίαν. Ἀθῆναι, τύποις Βέρεσσου.

«*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*» — «Ἀγιορατικὴ Βιβλιοθήκη» — μεγάλη δεκαπενθήμερος θρησκευτικὴ και κοινωνικὴ ἐπιθεώρησις. Ἐν Βόλῳ.

Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα Μυτιλήνης: Ἀπολογισμὸς νοσηλευτικῆς κινήσεως τοῦ Βοστανεῖου ἱεροῦ Νοσοκομείου κατὰ τὸ ἀ' ἐξάμηνον τῆς λειτουργίας αὐτοῦ (1 Ἰαν. — 30 Ἰουν. 1936). Μυτιλήνη, τύποις Τσιβιλῆ, 1936.

Ἀνδρέου Γ. Φυτράκη, Βοηθοῦ τοῦ Θεολογ. Σπουδαστηρίου Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Οἱ πολιτικοὶ και ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες κατὰ Ἰσίδωρον τὸν Πηλοισιῶτην. Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς κοινωνικῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Μυτιλήνη, τύποις «Δημοκράτους», 1936.

ΚΛΗΣΙΣ

Πρὸς τὸν παλαιοημερολογίτην ἱερέα *Σάββαν Παπαδόπουλον*.

(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 55 και 110 τοῦ νόμου 5338 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων κλ.» και τὴν ὑπ' ἀριθ. 818 ἐ. ἑ. ἐντολὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους, καλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως ἐμφανισθῆτε ἐνώπιον ἡμῶν και ἀπολογηθῆτε ἐπὶ ἱεραρχίᾳ ἄνευ τῆς κανονικῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς τοῦ τόπου και ἐπὶ προπαγανδᾶ ὑπὲρ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου ἐν Κατερίνῃ και ἐν τῷ μητροπολιτικῷ γραφεῖῳ, τῆ 26ῃ Νοεμβρίου 1936, ἡμέρας Πέμπτη και ὥρα 10η π. μ.

Ἐν Κατερίνῃ τῆ 28ῃ Ὀκτωβρίου 1936.

Ὁ Ἀνακριτῆς

Ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος Κατερίνης
Κωνστ. Κυριαλόπουλος, Οἰκονόμος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Γ. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χρησεύσης τῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας ἁγ. Σώστου προσκαλοῦμεν και πάλιν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Γ. μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνοριῶν προβλεπόμενα πιστοποιητικά. Ἐν Λαμῖα τῆ 29 Ὀκτωβρίου 1936. † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

Γ. Μητρόπολις Ἀργολίδος

Καλοῦνται οἱ ἐκ τῶν προσοντοῦχων βουλομένοι ἵνα ἀνακηρυθῶσιν ὑποψήφιοι διὰ τὴν κενὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ Γ. ναοῦ τοῦ Προδρόμου Καπαρελίου τῆς καθ' ἡμᾶς Γ. μητροπόλεως, ὅπως μέχρι τῆς 25 Νοεμβρίου 1936 ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 82 τοῦ κωδικ. 5439 νόμου «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν κλπ.» ἀποδεικτικά προσόντων των. Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 31 Ὀκτωβρίου 1936. † Ὁ Ἀργολίδος Ἱερόθεος.

Γ. Μητρόπολις Μηθύμνης

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν ἐνορίας ἐφημερίου τῆς ἐνορίας ἁγίου Ἰωάννου και ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητος Ἀντίσσης τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἵτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων πιστοποιητικῶν. Ἐν Καλλονῇ τῆ 28 Ὀκτωβρίου 1936. † Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος.

Γ. Μητρόπολις Ἰωαννίνων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 81 τῆς κωδικοποιήσεως τοῦ Νόμου 5439 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς χηρεύουσας θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν 1) Δόλιανης, 2) Ἐλάτης, 3) Λιγκιάδων, 4) Μακρυῶν, 5) Ἀνθοχωρίου, 6) Κάτω Ἀσπροχωρίου, 7) Ἀγίας Τριάδος, 8) Ἐλευθεροχωρίου, 9) Ζαχαρβουτσίου, 10) Σανίκου, 11) Γαβρισιῶν, 12) Μεγάλης Συνοικίας Ζίτσης, 13) Μπισδονοπούλου, 14) Νεοχωροπούλου, 15) Πετσάλης, 16) Σιουτίστης και 17) Δελβινακοπούλου, ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ Νόμου 5439 ἐγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον πρὸς ἀνακηρυξίν αὐτῶν, ὡς ὑποψηφίων ἐφημερίων τῶν ἄνω ἐνοριῶν. Ἐν Ἰωαννίνοις τῆ 31ῃ Ὀκτωβρίου 1936. Ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ.ά.α. † Πρωτοσύγκελλος Εὐστάθιος.

Γ. Μητρόπολις Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ 5439 νόμου (κωδικ.) «Περὶ ἐνοριακῶν ναῶν και ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὁριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Ἰσαρί Γ. ναοῦ ἁγ. Νικολάου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου νόμου ὁριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημεριοὶ τοῦ ὡς ἄνω Γ. ναοῦ. † Ὁ Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Προκόπιος.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία:

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ

Υπεύθυνος, Π. Σ. Μανωλέσης

Τύποις «Φοίνικος» δόδος Ἀσωνάτου 4 ὄρ. Τηλ. 28.873